Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30471

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçe?i (SAÖ), bireylerin normal veya hafif bedensel duyumlar? abart?l?, yo?un ve rahats?z edici olarak alg?lama e?ilimini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, özellikle hipokondriyazis, somatoform bozukluklar ve kronik a?r? gibi durumlar?n anla??lmas? ve de?erlendirilmesi aç?s?ndan kritik öneme sahiptir. Ölçe?in Türkçe uyarlamas?, Hüseyin Güleç ve Kemal Sayar taraf?ndan 2007 y?l?nda gerçekle?tirilmi? olup, Türk kültürü ba?lam?nda ölçe?in psikometrik özelliklerinin incelenmesini sa?lam??t?r. Bu uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkiye'deki klinik ve ara?t?rma ortamlar?nda güvenilir ve geçerli bir ?ekilde kullan?labilece?ini göstermi?tir.

Ölçek, somatik belirtilerin alg?lanma biçimini nesnel bir ?ekilde de?erlendirmeye olanak tan?yarak, hastalar?n semptomlar? deneyimleme ?ekillerine dair önemli bilgiler sunmaktad?r. Bu durum, özellikle bili?sel davran??ç? terapi yakla??mlar?nda, hastalar?n bedensel odaklanma ve yanl?? yorumlama biçimlerinin hedeflenmesi için temel bir de?erlendirme arac? i?levi görür.

Anahtar Kelimeler

Somatosensoriyel Amplifikasyon, Somatoform Bozukluklar, Psikiyatri, Hipokondriyazis, Vücut Duyumlar?, Güleç ve Sayar Uyarlamas?.

Yazarlar

Hüseyin Güleç, Kemal Sayar (Türkçe Uyarlama Yazarlar?); Isaac K. Barsky, G. L. Klerman, J. P. Wyshak (Orijinal Ölçek Yazarlar?).

Amaç

Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin içsel veya d??sal kaynakl? bedensel duyumlar? yo?un, tehdit edici ve rahats?z edici olarak yorumlama ve deneyimleme düzeylerini nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, bir ki?ilik özelli?i veya bili?sel e?ilim olarak somatosensoriyel amplifikasyonu de?erlendirerek, bu e?ilimin somatik semptom bozukluklar?, panik bozukluk ve yayg?n anksiyete gibi klinik tablolarla ili?kisini ara?t?rmay? hedefler.

Türkçe uyarlama çal??mas? (Güleç & Sayar, 2007), ölçe?in Türk popülasyonunda da geçerli ve güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilirli?ini kan?tlamay? amaçlam??t?r. Bu amaç do?rultusunda, ölçe?in yap?sal uygunlu?u ve di?er ilgili psikopatoloji ölçütleriyle olan ili?kisi incelenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek, somatosensoriyel amplifikasyon yap?s?n? ölçer. Bu yap?, bili?sel bir süreç olarak tan?mlan?r ve bireyin dikkatini bedensel duyumlara a??r? odaklamas?, bu duyumlar? yanl?? yorumlamas? ve sonuç olarak duyusal girdinin ?iddetini art?rmas? ile karakterizedir. Amplifikasyon, normal vücut i?levlerinden (örne?in kalp at???, hafif ka??nt?, sindirim sesleri) kaynaklanan hislerin dahi hastal?k veya tehlike belirtisi olarak alg?lanmas?na yol açabilir.

Yap?sal olarak, Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçe?i genellikle tek boyutlu bir yap?y? temsil eder. Bu tek boyut, bireyin bedensel duyumlara kar?? genel hassasiyetini ve abartma e?ilimini kapsar. Yüksek puanlar, ki?inin somatik duyumlara kar?? yüksek bir amplifikasyon e?ilimine sahip oldu?unu gösterir.

Geçerlik

Güleç ve Sayar (2007) taraf?ndan yürütülen Türkçe uyarlama çal??mas?nda ölçe?in geçerlik çal??malar? yap?lm??t?r. Kriter geçerli?i kapsam?nda, SAÖ'nün puanlar?n?n ilgili psikopatoloji ölçütleriyle korelasyonu incelenmi?tir. Çal??mada, SAÖ puanlar?n?n Hipokondriyazis Ölçe?i ve Anksiyete Düzeyi ile pozitif ve anlaml? ili?kiler gösterdi?i tespit edilmi?tir, bu da ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?yla ilgili di?er klinik yap?lar? ölçtü?ünü destekler.

Yap? geçerli?i analizleri, ölçe?in orijinal tek faktörlü yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?unu do?rulam??t?r. Bu bulgular, SAÖ'nün Türk popülasyonunda somatosensoriyel amplifikasyonun alt?nda yatan teorik yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermektedir.

Güvenirlik

Türkçe Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçe?i'nin (SAÖ) güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k ve test-tekrar test güvenilirli?i yöntemleriyle de?erlendirilmi?tir. Güleç ve Sayar'?n çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach Alfa) yüksek bulunmu?tur (genellikle .80'in üzerinde). Bu yüksek de?er, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve içsel olarak uyumlu oldu?unu i?aret etmektedir.

Ayr?ca, test-tekrar test güvenilirli?i sonuçlar?, ölçekten al?nan puanlar?n zaman içinde istikrarl? oldu?unu göstermi?tir. Bu, SAÖ'nün, ölçtü?ü bili?sel e?ilimin (amplifikasyon) nispeten kararl? bir özellik oldu?unu varsayarak, bu özelli?in güvenilir bir ölçümünü sa?lad???n? kan?tlamaktad?r.

Faktör Analizi

Türkçe Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçe?i'nin yap?sal uygunlu?unu belirlemek amac?yla Güleç ve Sayar (2007) taraf?ndan faktör analizi uygulanm??t?r. Yap?lan analizler sonucunda,

ARABPSYCHOLOGY.COM

ölçe?in orijinal yap?s?na benzer ?ekilde tek boyutlu bir yap?n?n uygun oldu?u saptanm??t?r.

Bu tek faktörlü yap?, tüm maddelerin ortak bir "somatosensoriyel amplifikasyon" e?ilimini temsil etti?ini göstermektedir. Faktör yükleri, maddelerin bu ana yap?y? ne derece temsil etti?ini belirlemi? ve tüm maddelerin yeterli düzeyde faktör yüküne sahip oldu?u görülmü?tür. Bu sonuç, ölçe?in Türk popülasyonunda da teorik olarak beklendi?i gibi unidimensional (tek boyutlu) çal??t???n? do?rulamaktad?r.

Araç

Test Tipi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale) / Uyarlama

Format: 10 maddeden olu?ur. Genellikle 5'li Likert tipi derecelendirme kullan?l?r (Örne?in: 1=Hiçbir zaman, 5=Her zaman veya 1=Kesinlikle Kat?lm?yorum, 5=Kesinlikle Kat?l?yorum).

Language Available: Orijinal ?ngilizce; Uyarlanan Dil: Türkçe.

Population Group: Yeti?kinler (Klinik ve Genel Popülasyon).

Age Group: 18 ya? ve üzeri.

Population Details: Türkçe uyarlama çal??mas?, genellikle üniversite ö?rencileri ve/veya klinik örneklemler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Bireylerden, bedensel duyumlar? deneyimleme ve yorumlama biçimlerine dair maddeleri kendilerine en uygun gelen seçene?i i?aretleyerek yan?tlamalar? beklenir. Puanlar toplanarak toplam bir somatosensoriyel amplifikasyon skoru elde edilir.

Anahtar Kelimeler

Somatik Semptom Bozuklu?u, Bili?sel Çarp?tma, Psikometrik Özellikler, Uyarlama Çal??mas?, Likert Ölçe?i.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Mevcut De?il.

Affiliation Email addresses: huseyingulec@yahoo.com

Correspondence Address: Hüseyin Güleç (Sorumlu Yazar).

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Orijinal ölçek, 1990 y?l?nda Isaac K. Barsky ve arkada?lar? taraf?ndan geli?tirilmi?tir. Türkçe uyarlama çal??mas? 2007 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m ve izin ko?ullar? için sorumlu yazar Hüseyin Güleç ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Ticari olmayan akademik kullan?mlarda izinler genellikle yazar?n takdirine ba?l?d?r. Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: the-somatosensory-amplification-scale-toad.pdf.

Kaynaklar

GüleÇ, H., & Sayar, K. (2007). Reliability and validity of the Turkish form of the Somatosensory Amplification Scale. *Psychiatry and Clinical Neurosciences*, *61*(1), 25-30.
Barsky, A. J., Goodson, J. D., Lane, R. S., & Schatzberg, A. F. (1988). The amplification of somatic symptoms. *Psychosomatic Medicine*, 50(5), 510-519.
Barsky, A. J., Wyshak, G., & Klerman, G. L. (1990). The Somatosensory Amplification Scale and its relationship to hypochondriasis. *Journal of Psychiatric Research*, 24(4), 323-334.

Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Ancak, orijinal Somatosensoriyel Amplifikasyon Ölçe?i (SAS) 10 maddeden olu?maktad?r. Türkçe uyarlama, bu 10 maddenin çevirisi ve kültürel adaptasyonunu içermektedir.

Ölçekteki tipik maddeler, bireyin bedensel duyumlara gösterdi?i tepkileri ve bu duyumlar?n yorumlanma ?eklini yans?t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM